



Conference
on the **Future**
of **Europe**

Konferenca o prihodnosti Evrope

Evropski državljanski forum 3: „Podnebne
spremembe in okolje / zdravje“

Priporočila

Konferenca o prihodnosti Evrope
Evropski državljanski forum 3:
„Podnebne spremembe in okolje / zdravje“

PRIPOROČILA, KI JIH JE SPREJEL FORUM (ZA OBRAVNAVO NA PLENARNI SKUPŠČINI)

Sklop 1: Boljši način življenja

Podsklop 1.1: Zdrav način življenja

- 1. Priporočamo, da EU podeljuje subvencije za ekološko kmetovanje, vključno s spodbudami za ekološke pesticide, da bi ekološki proizvodi postali cenovno dostopnejši. Poleg tega bi EU morala podpirati izobraževanje kmetov o ekološkem in trajnostnem kmetovanju, monokulturnemu kmetovanju pa bi se bilo treba izogibati. Podpreti bi bilo treba male ekološke kmetije, neintenzivne kmetije in kmetije s kratkimi dobavnimi verigami, da bi postale konkurenčnejše.**

Ekološki proizvodi bi s subvencioniranjem postali cenovno dostopnejši. Pomagati bi morali supermarketom s krajšimi dobavnimi verigami, manjšim kmetom pa nuditi priložnosti za prodajo proizvodov. S tem bi sveži proizvodi postali dostopnejši. Poleg tega nizke cene neekoloških proizvodov niso v skladu s škodo, ki jo povzročajo.

- 2. Priporočamo, da EU z naložbami podpre inovacije na področju vertikalnega kmetovanja.**

Z vertikalnim kmetovanjem lahko sprostimo površine, ki bi jih lahko namesto tega uporabili za gozdarstvo. Prav tako zanj niso potrebni pesticidi, kar nam omogoča proizvodnjo bolj ekološke hrane. Poleg tega ni podvrženo vplivom slabih vremenskih razmer, ki so zaradi podnebnih sprememb vse pogostejše, in omogoča krajše dobavne verige.

- 3. EU bi morala določiti minimalne standarde za kakovost in sledljivost živil in uporabo sezonskih živil v šolskih menzah. Da bi šolarjem zagotovili cenovno dostopno in kakovostno hrano, bi bilo zato treba subvencionirati zdrave**

sestavine za šolske menze.

Navade, ki oblikujejo naš odnos do zdravja, pridobimo že v zgodnjem otroštvu. V šolah je zato treba spodbujati dobre navade, šolarji pa jih nato lahko prenesejo domov. To je tudi vprašanje socialne pravičnosti: vsakdo v EU bi moral biti upravičen do kakovostne hrane v šolah.

4. **Priporočamo naložbe v nove kolesarske steze in izboljšanje obstoječih, da bi kolesarjenje postalo varno in privlačno. Zagotoviti bi bilo treba, da je usposabljanje o cestnoprometnih predpisih široko dostopno vsem starostnim skupinam po vsej Evropi, zlasti uporabnikom električnih koles in osebam brez voznških dovoljenj. Od proizvajalcev električnih koles bi bilo treba zahtevati, da zagotovijo informacije o uporabi električnih koles in nevarnosti vožnje z njimi. Kolesarje bi bilo treba pravno zaščititi v primeru trkov z vozili (glej nizozemsko pravno ureditev). Podpiramo namenska območja brez avtomobilov v mestih (če to ne škoduje komercialnim območjem). Na splošno bi bilo treba kolesarjem in pešcem dati prednost pred motornimi vozili in dodatne pravice, obenem pa še naprej zagotavljati varnost v cestnem prometu in skladnost s prometnimi predpisi.**

To je pomembno, saj kolesarjenje dobro vpliva na zdravje posameznikov in javno zdravje, kakovost zraka, hrupnost, podnebje in promet v mestnih središčih. Kolesarji in pešci se morajo počutiti varne, pri čemer je treba upoštevati tudi nevarnosti zaradi vse večje uporabe električnih koles. Kolesarske steze so včasih pomanjkljive ali v slabem stanju.

5. **Priporočamo, da se proizvodnja živil vključi v programe javnega šolstva. Subvencionirati in podpirati bi bilo treba ureditev vrtov v šolah, če je to izvedljivo, ter urbane vrtnarske projekte na javnih in zasebnih površinah. Urbanistično načrtovanje bi moralo upoštevati potrebo po prostoru, vodi in podporni infrastrukturi. Nekdanja parkirišča bi lahko na primer ozelenili, na stavbah bi lahko uredili vertikalne vrtove, poleg tega bi lahko izdajo gradbenega dovoljenja pogojevali z vključitvijo zelenih površin v projekt. Države članice bi si morale izmenjavati inovativne in dobre prakse.**

Z vrtnarskimi projekti se izboljša odpornost mest in njihovih prebivalcev ter povezujejo ljudi iz različnih starostnih in družbenih skupin. Z več zelenimi površinami se izboljšajo kakovost življenja in zraka, duševno in telesno zdravje

ter okolje.

Podsklop 1.2: Izobraževanje o okolju

- 6. Priporočamo, da EU sprejme direktivo o posebnih okoljskih zahtevah za programe razvoja mest, da bi mesta postala okolju prijaznejša. Direktiva bi se morala uporabljati tako za zasebno kot za javno lastnino ter površine, denimo nove stavbe v izgradnji. Z direktivo bi se morali določiti minimalni standardi za zagotovitev čim bolj okolju prijaznih stavb in površin. „Okolju prijazno“ v tem primeru pomeni uporabo energije iz obnovljivih virov, manjšo porabo energije, nizke ravni emisij CO₂ in vključitev rastja v arhitekturne projekte.**

Bolj okolju prijazna mesta dejavno prispevajo k zmanjševanju vplivov podnebnih sprememb in emisij, kot sta CO₂ in ozon, ki negativno vplivajo na zdravje prebivalcev. Naložbe v bolj okolju prijazna mesta prispevajo k trajnostnemu razvoju skupnosti, kar prinaša dolgoročne gospodarske in družbene koristi.

- 7. Priporočamo, da EU ob pomoči držav članic oblikuje, sprejme in uporablja skupno evropsko listino za okoljska vprašanja v vsej njihovi kompleksnosti. Listina bi državam članicam zagotovila okvir za oblikovanje rednih kampanj za obveščanje in usposabljanje, ki naj bi se razširjale po vseh razpoložljivih medijskih kanalih in na novem namenskem informacijskem portalu. Kampanje bi se morale odvijati po vsej EU in na vseh ravneh, da bi spodbudili okoljsko ozaveščenost pri vseh državljanih.**

Zaradi neusklajevanja med državami članicami so obstoječe kampanje manj učinkovite, prizadevanja za boj proti podnebnim spremembam, ki so svetoven izziv, pa upočasnjena. Skupna listina bi spodbujala sinergije med akcijskimi načrti držav članic, zaradi česar bi prizadevanja dosegla večji učinek. Poleg tega bi zagotovila, da so državljani skladno in dosledno obveščeni o vplivu njihovih vsakodnevnih dejanj, kot sta izbira prevoznih sredstev in ravnanje z odpadki.

Sklop 2: Varovanje našega okolja in zdravja

Podsklop 2.1: Zdravo naravno okolje

- 8. Priporočamo uvedbo enotnega sistema kategoriziranih oznak, iz katerih bi bil razviden celoten ekološki odtis vsakega proizvoda, kupljenega v EU. Proizvodi iz držav zunaj EU bi morali ta sistem označevanja spoštovati na pregleden način. Sistem bi moral temeljiti na jasnih merilih za označevanje proizvodov in uporabljati na primer kode QR, s katerimi bi lahko pridobili podrobnejše informacije o proizvodu.**

Informacije o življenjskem ciklu proizvoda so bistvene za vse državljane v EU, da bi jih kot potrošnike opolnomočili pri nakupih. Državljeni EU bi tako sprejemali odgovorne odločitve, s katerimi bi prispevali k varstvu svojega okolja.

- 9. Priporočamo, da se več finančnih naložb nameni za iskanje novih okolju prijaznih virov energije, do tedaj pa naj se dodatno vlaga v obstoječe optimalne rešitve za proizvodnjo energije. Priporočamo tudi povsem pregledno obveščanje in izobraževanje evropske javnosti o posameznih virih energije. Močno priporočamo, da se upoštevajo vsi ekološki in socialni učinki proizvodnje energije na sedanje in prihodnje generacije.**

Pri proizvodnji energije nastajajo zelo obsežne emisije ogljikovega dioksida in drugih strupenih snovi, ki škodujejo podnebjju in kakovosti zraka. Za uskladitev z evropskimi direktivami in priporočili iz poročil Medvladnega panela za podnebne spremembe ter cilji konference COP26 je potrebnih več raziskav in naložb, da bi dosegli podnebno nevtralno proizvodnjo energije.

Podsklop 2.2: Zaščita biotske raznovrstnosti

- 10. Priporočamo občutno manjšo uporabo kemičnih pesticidov in gnojil na vseh vrstah kmetij z uveljavljanjem višjih skupnih standardov, spodbujanjem raziskav o naravnih alternativah in podpiranjem sprejemanja novih rešitev, vključno z usposabljanjem kmetov.**

Čeprav je bil na področju alternativnih gnojil in pesticidov dosežen napredek, jih velike kmetije večinoma še ne uporabljajo. Zato so potrebna doslednejša prizadevanja za oblikovanje novih rešitev. Raziskave bi bilo treba spodbujati z javnimi sredstvi in višjimi standardi za uporabo pesticidov in gnojil. Rezultate raziskav je treba hitro razširjati na ravni EU.

- 11. Priporočamo razširitev zavarovanih območij za ohranjanje biotske raznovrstnosti (vključno s sesalci, pticami, žuželkami in rastlinami) in krepitev spoštovanja prava v zvezi s človekovimi posegi na teh območjih. Zavarovana območja ne bi smela biti obravnavana le kot otoki, temveč bi morala biti povezana z zelenimi mestnimi območji v skladu z usklajenimi standardi EU.**

Zaradi krčenja gozdov je biotska raznovrstnost močno prizadeta. Eden od glavnih načinov za varstvo biotske raznovrstnosti na kopnem je ustvarjanje zavarovanih območij. Ohranjanje zavarovanih območij blizu onesnaženih mest pa je oteženo. Prav tako je težko preprečiti človekove posege, če okolica ni naravi prijazna. Ustvariti moramo življenjske prostore, ki bodo okolju prijaznejši in vpeti v bližnje naravno okolje.

- 12. Priporočamo, da se splošne subvencije za kmetijstvo preusmerijo predvsem v projekte za razvoj trajnostnega kmetijstva, vključno s spoštovanjem narave in delavcev. Upravičenci bi morali izpolnjevati jasne okoljske standarde, zanje pa bi moral veljati strog nadzor.**

Po našem mnenju bi moralo biti spodbud deležno le trajnostno kmetijstvo, zato bi bilo treba preusmeriti sredstva, ki se zdaj uporabljajo za splošne subvencije. Poleg tega bi se lahko sredstva porabljala učinkoviteje, in sicer s poudarkom na projektih preobrazbe in inovativnih rešitvah namesto letnih izplačil. Izboljšati bi bilo treba spremljanje ekološkega vpliva kmetijskih dejavnosti in projektov. Sestavni del trajnostnosti bi moralo biti tudi spoštovanje človekovih pravic

delavcev.

- 13. Priporočamo, da EU zagotovi lojalno konkurenco za okolju prijazne kmetijske proizvode z uvedbo strožjih standardov tako za proizvode iz EU kot uvožene proizvode, zagotavljanjem njihove sledljivosti, označevanjem in nadzorom kakovosti.**

Nižja produktivnost pri pridelavi trajnostnih kmetijskih proizvodov vpliva na njihovo cenovno konkurenčnost. Uvoženi proizvodi bi morali izpolnjevati enako stroge standarde v zvezi z vplivom proizvodnje teh proizvodov na okolje. Potrebujemo organe, ki so sposobni zagotavljati sledljivost uvoženih kmetijskih proizvodov.

- 14. Priporočamo hitro in obsežno ponovno pogozdovanje in pogozdovanje novih površin v EU s čim večjo izrabo površin. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti ponovnemu pogozdovanju izkoriščenih ali uničenih gozdov in pogozdovanju območij z degradiranimi tlemi. Spodbujati bi bilo treba nove, odgovornejše rešitve za širšo uporabo lesa, npr. nadomeščanje plastike in drugih sintetičnih materialov, zagotavljanje večje energijske učinkovitosti biomase in recikliranje lesnih proizvodov.**

Ponovno pogozdovanje ima jasen pozitiven vpliv na okolje in splošno biotsko raznovrstnost. Obenem moramo manj lesa porabiti za kurjenje, pri proizvodih z visoko dodano vrednostjo, na primer kot nadomestek za plastiko, pa je uporaba lesa ključna.

Podsklop 2.3: Varna in zdrava hrana

- 15. Priporočamo hitro in vse obsežnejše opuščanje netrajnostne embalaže za živila, vključno s plastično embalažo in drugimi biološko nerazgradljivimi materiali. Predlagamo, da se to doseže s finančnimi spodbudami za podjetja, ki preidejo na popolnoma biološko razgradljive vrste embalaže, vlaganjem v raziskovanje drugih možnosti in uvedbo kazni za podjetja, ki ne uporabljajo biološko razgradljive embalaže.**

Plastični odpadki, zlasti mikroplastika, so vse bolj razširjeni in se le počasi

razgrajujejo. Njihovo zauživanje škoduje kakovosti in varnosti hrane, hkrati pa ogroža zdravje ljudi in živali. Poleg tega obstoječa evropska zakonodaja za omejitev biološko nerazgradljive embalaže ni zadovoljiva.

16. Priporočamo postopno opuščanje intenzivne živinoreje, vključno z odpravo neprimernih razmer, v katerih živijo živali. Predlagamo uvedbo skupnih standardov za živinorejo (npr. največje dovoljeno število živali, primerni zunanji prostori) in večje naložbe v neintenzivne metode (ekstenzivno in trajnostno kmetovanje) z zagotavljanjem finančnih spodbud in usposabljanja za kmetije v podporo pri uvajanju sprememb.

S postopnim opuščanjem intenzivnega kmetovanja bi se zmanjšalo onesnaževanje okolja in okrepilo ohranjanje narave. Prav tako bi se s postopnim opuščanjem intenzivne živinoreje zmanjšala količina zdravil, potrebnih za obvladovanje bolezni živali, in izboljšala kakovost naše hrane. V intenzivni živinoreji se poleg tega ne skrbi za dobro počutje živali. Na voljo pa so bolj trajnostne oblike kmetovanja, kot je ekstenzivna živinoreja, zato so potrebne subvencije za pomoč kmetom, da bi prešli na te vrste kmetovanja.

17. Priporočamo poostritev nadzora nad prepovedjo nepotrebne uporabe antibiotikov in drugih zdravil za živali v krmnih dodatkih za živali: naj se to uresniči! Predlagamo, da se uporaba antibiotikov v kmetijstvu dovoli le, kadar je to nujno potrebno za varovanje zdravja in dobrega počutja živali, in ne v preventivne namene. Poleg tega je treba še naprej vlagati v raziskave za učinkovitejše antibiotike, pri čemer je treba razviti alternative, pri tem pa se opirati na obstoječe raziskave na področju antibiotikov.

Učinkovitost antibiotikov pri ljudeh upada zaradi prehranjevanja z živalmi, ki so jih uživale. Poleg tega je potreben čas za oblikovanje ustreznih alternativ obstoječim antibiotikom in zagotovitev, da so kmetje seznanjeni z njimi in pripravljene na njihovo uporabo. Zavedamo se, da obstajajo evropske direktive o antibiotikih, vendar se v državah članicah ne izvajajo enako. Zdravila za živali se poleg tega zlorabljajo kot nedovoljena poživila, zato bi strožja zakonodaja na tem področju izboljšala dobro počutje in kakovost življenja živali.

18. Priporočamo, da se z evropsko zakonodajo zahtevajo izjave o uporabi hormonskih snovi in endokrinih motilcev pri proizvodnji živil, in sicer njihovi vrsti, količini in izpostavljenosti snovem v uporabljenem končnem proizvodu. Vsa živila, ki vsebujejo te snovi, bi morala na embalaži imeti podrobne oznake, na katerih bi bile navedene te informacije in razlogi za uporabo teh snovi. Poleg tega bi morali spodbujati raziskave o učinkih hormonskih snovi in endokrinih motilcev na zdravje ljudi.

Sledljivost živil zdaj ni zadostna, zlasti v zvezi s hormonskimi snovmi in endokrinimi motilci. Menimo, da mora biti proizvodnja hrane pregledna, da se zagotovi prevzemanje odgovornosti. Poleg tega bi morali biti potrošniki seznanjeni s celotno vsebino živil in imeti možnost, da svobodno izberejo, kaj zaužijejo. Prav tako ni dovolj raziskav o vplivu uživanja živil, ki vsebujejo hormonske snovi in endokrine motilce, na ljudi (in morebitnih nevarnostih).

19. Priporočamo odvratanje od uživanja predelanih živil z obdavčitvijo nezdrave hrane in vlaganjem tako zbranih sredstev v zdravo hrano. Predlagamo uvedbo evropskega sistema točkovanja za zdravo hrano, ki bi temeljil na najboljših praksah iz držav članic, za označevanje živil in obveščanje potrošnikov o lastnostih živil, ki vplivajo na zdravje.

Zbrana sredstva bi se lahko uporabila za oblikovanje ukrepov za ozaveščanje in promocijskih kampanj, dajanje prednosti zdravi hrani v šolskem sistemu in zmanjšanje vidnosti nezdrave hrane v supermarketih. Naložbe v zdravo hrano prav tako izboljšujejo splošno zdravje prebivalstva in tako zmanjšujejo javno porabo za zdravljenje zdravstvenih težav, ki so posledica nezdrave prehrane. Poleg tega menimo, da bi obdavčitev in subvencije podjetja spodbudile k proizvodnji bolj zdravih živil.

Sklop 3: Preusmeritev našega gospodarstva in potrošnje

Podsklop 3.1: Ureditev prekomerne proizvodnje in prekomerne potrošnje

20. Priporočamo, da EU sprejme več ukrepov, ki bodo potrošnikom omogočili daljšo uporabo izdelkov in jih k temu tudi spodbudili. EU bi se morala boriti proti načrtovani zastarelosti s podaljšanjem garancije za izdelke in določitvijo najvišje dovoljene cene za rezervne dele po izteku garancijskega obdobja. Vse države članice bi morale uvesti davčno olajšavo za storitve popravil, kot so storili na Švedskem. Od proizvajalcev bi bilo treba zahtevati, da navedejo pričakovano življenjsko dobo svojih izdelkov. EU bi morala na spletni platformi in z izobraževanjem zagotoviti informacije o tem, kako ponovno uporabiti in popraviti izdelke.

Naša družba, v kateri se izdelki pretežno zavržejo ali uporabijo le enkrat, ni trajnostna, saj ustvarja preveč odpadkov. Z izvajanjem predlaganih ukrepov bi se prelevili v družbo, v kateri se izdelki ponovno uporabljajo in popravljajo, njihova potrošnja pa zmanjšuje, s čimer bi se prekomerna poraba zmanjšala.

21. Priporočamo, da EU uveljavi strožje okoljske standarde za proizvodnjo in zagotovi poštene delovne pogoje v celotni proizvodni verigi. Proizvodni standardi EU bi morali biti bolj trajnostni in usklajeni med državami članicami ter bi se morali uporabljati tudi za uvoženo blago. Vključevati bi morali tudi socialne standarde, kot so dostojna plača za delavce v proizvodnji in primerni delovni standardi v tovarnah. Za izdelke, ki niso skladni s temi standardi, bi morale biti uveljavljene posledice.

Pomembno je, da se v Evropi vzpostavijo enotni okoljski in socialni standardi za proizvodnjo, s katerimi se bo zagotovilo, da so vsi izdelki na trgu proizvedeni trajnostno. Ti ukrepi so ključni za preusmeritev našega gospodarstva in spremembo proizvodnih vzorcev v podjetjih.

22. Priporočamo, da EU in države članice sprejmejo ukrepe za omejitev oglaševanja izdelkov, ki škodujejo okolju. Izdelke, ocenjene kot manj trajnostne, bi morala v vseh vrstah oglaševanja spremljati obvezna izjava, da so škodljivi za okolje. EU bi morala prepovedati oglaševanje povsem netrajnostnih izdelkov.

Oglaševanje spodbuja potrošnjo, potrošnja izdelkov, ki škodujejo okolju, pa se ne bi smela spodbujati. S tem bi ljudje kupovali manj okolju škodljivih izdelkov.

23. Priporočamo, da EU uvede in razširi infrastrukturo kavcijskih sistemov za vso primarno embalažo iz stekla, plastike, aluminija in podobnih snovi na enoten način po vsej EU. Proizvajalci bi morali vrnjeno embalažo, kadar je to mogoče, sterilizirati in ponovno uporabiti, ne le reciklirati materiala. Poleg embalaže za hrano in pijačo bi moral sistem vključevati tudi druge vrste steklenic in embalaže, kot so plastenke za šampon.

Trenutno potrošniki zavržejo preveč embalaže, ki onesnažuje in uničuje naše ekosisteme. Kavcijski sistemi prispevajo k zmanjšanju količine odpadkov, saj državljane spodbujajo, da embalažo vrnejo in je ne zavržejo. Z razširitvijo sistema bi porabili manj virov in zmanjšali količino proizvedenih odpadkov.

Podsklop 3.2: Zmanjšanje količine odpadkov

24. Priporočamo, da se na evropski ravni spodbuja okrepljeno izvajanje politik krožnega gospodarstva, tako za podjetja kot državljane, in sicer s finančnimi spodbudami za tiste, ki delujejo v skladu z načeli krožnega gospodarstva.

Veliko ljudi bi namreč lahko izgubilo zaposlitev, če pride do zmanjševanja števila zaposlenih v proizvodnih podjetjih ali celo stečaja ali zaprtja podjetij. S preusposabljanjem brezposelnih oseb bi spodbujali okolju nenevarne prakse, hkrati pa omejili stopnjo brezposelnosti in spodbujali modernizacijo diverzificiranega gospodarstva.

25. Priporočamo, da EU pripravi ureditev uporabe okolju nenevarne embalaže (tj. embalaže iz biorazgradljivih snovi ali snovi, ki jih je mogoče reciklirati, ali bolj dolgoživih proizvodov, če je to mogoče) in/ali embalaže, ki zasede manj

prostora, med drugim tako, da bi bila opremljena s kodo QR za podajanje informacij o postopku recikliranja in/ali odstranjevanja po uporabi.

S tem priporočilom bi se zmanjšala količina embalaže in odpadkov, s tem pa tudi omejilo onesnaževanje ter poskrbelo za čistejše okolje in nenazadnje manjši ogljični odtis. Poleg tega bi se zmanjšalo davčno breme za proizvajalce.

Podsklop 3.3: Pravični izdelki, enak dostop in pravična potrošnja

26. Evropski uniji priporočamo, da vzpostavi pravni okvir, ki bo vsem evropskim potrošnikom zagotovil ugodnejša in lažje dostopna kakovostna živila lokalnega izvora.

Trenutno na ravni EU namreč ni skupne opredelitve, kaj so kakovostna živila lokalnega izvora. To vrzel je treba zapolniti.

Uvoz nekakovostnih izdelkov neposredno negativno vpliva na okolje. Za boj proti podnebnim spremembam se moramo spopasti z vsemi vzroki zanje, vključno z uvozom nekakovostnih izdelkov: treba je skrajšati tovarne poti in dati prednost sezonskim proizvodom.

To priporočilo je obetavno, saj bi se lahko uporabljalo tudi za neprehranske proizvode.

27. Evropski uniji priporočamo, da s shemami financiranja spodbuja raziskave in razvoj za uvajanje bolj trajnostnih in ugodnejših proizvodov na evropski trg. Poleg tega bi morala Evropska unija organizirati posvetovanja z državljani na vseh ravneh odločanja, tudi na lokalni ravni, da se opredelijo njihove potrebe v zvezi s trajnostnimi proizvodi.

Po našem mnenju ni dovolj raziskav o trajnostnih proizvodih, zato je nujno treba nameniti več sredstev za raziskave, da bi Evropejcem zagotovili dostop do trajnostnih in cenovno ugodnejših proizvodov.

Državljeni bi morali sodelovati v postopku odločanja. Program ukrepov na področju raziskav in inovacij bi bilo treba oblikovati v sodelovanju z državljani.

Državljeni bi morali biti obveščeni o nadaljnjih ukrepih in prejeti povratne informacije.

28. Evropski uniji priporočamo, da vzpostavi regulativni mehanizem za modne izdelke, ki vstopajo na skupni trg. Ta mehanizem bi bil namenjen spodbujanju boljše potrošnje s kazalnikom, ki bi jamčil, da izdelek izpolnjuje trajnostna merila.

Modni sektor, za katerega je značilna prekomerna proizvodnja nekakovostnih izdelkov zunaj evropskih meja, ne spoštuje etičnih standardov in ni trajnosten. Poiskati moramo pravičen mehanizem za spodbujanje boljše potrošnje med potrošniki. Vendar je pomembno, da se davki ne zvišajo, saj bi to negativno vplivalo na evropske potrošnike in zmanjšalo njihovo kupno moč. Potrošnik bi moral vedeti, pod kakšnimi pogoji poteka proizvodnja izdelkov, ki jih kupi, in ali izpolnjujejo standarde kakovosti za trajnostnost.

Sklop 4: Na poti k trajnostni družbi

Podsklop 4.1: Energija iz obnovljivih virov zdaj

29. Priporočamo, da EU v prehodnem obdobju, dokler smo še vedno odvisni od klasičnih virov energije, z ukrepi uveljavi obvezno uporabo filtrov za CO₂, zlasti v termoelektrarnah. Poleg tega priporočamo, da EU zagotovi finančno pomoč državam članicam, ki nimajo finančnih sredstev za uvedbo filtrov za CO₂. Za prejem podpore bi morala biti izkazana skladnost s podnebnimi politikami EU, povezanimi s Pariškim sporazumom, zelenim dogovorom in morebitno novo podnebno zakonodajo.

To je konkreten ukrep, ki bi ga bilo treba sprejeti poleg neprekinjenih naložb v raziskave o varni proizvodnji energije in s katerim bi bilo treba podpreti države članice EU pri postopnem izpolnjevanju že sprejetih skupnih ciljev za zmanjšanje emisij.

Vemo, da se z uporabo goriv ustvarjajo toplogredni plini, države članice EU pa morajo zmanjšati uporabo te vrste energije, da bi izpolnile zahteve iz Pariškega sporazuma. Ker emisij CO₂ ne moremo ustaviti takoj in ker smo še vedno odvisni od premoga, bi morali sprejeti tako kratkoročne kot dolgoročne ukrepe.

Ker je zmanjšanje emisij CO₂ v skupnem interesu, ki zadeva vse državljane, tako v državah članicah kot zunaj EU, ima EU kot institucija lastne pristojnosti ter pripravlja priporočila in omogoča rešitve, saj države članice ciljev ne morejo doseči same.

30. Priporočamo zmanjšanje intenzivne industrijske živinoreje, s čimer bi se zmanjšala proizvodnja metana in onesnaževanje vode. EU bi morala zato pregledati skupno kmetijsko politiko, da bi subvencije namenila trajnostnemu in lokalnemu kmetijstvu, kar bi med drugim podpirala shema označevanja, s katero bi potrošniki lahko prepoznali trajnostne mesne izdelke. Poleg tega pozivamo EU, naj vlaga v metode za ponovno uporabo odpadnega materiala iz živinoreje in drugih panog.

Prebivalstvo narašča, kar bo v prihodnje pomenilo večje povpraševanje po mesu. Zato bi morali zmanjšati porabo mesa.

Ker je med toplogrednimi plini tudi metan, je po našem mnenju očitno, da bi se emisije morale začeti zmanjševati predvsem v živinoreji.

Vsi vemo, da je treba zaužiti manj mesa, kar pomeni, da bi se moralo zmanjšati tudi število glav goveda.

31. Čeprav je pridobivanje zelenega vodika povezano z velikimi stroški, saj je za 25 % vodika potrebnih 75 % energije, ima ta vrsta energije več pozitivnih lastnosti. Najboljša rešitev bi lahko bila proizvodnja energije brez CO₂ in hkratno razvijanje zelenega vodika. Za proizvodnjo zelenega vodika bi se morala uporabljati vetrna energija, EU pa bi morala več vlagati vanjo in povečati proizvodnjo vetrne energije, pa tudi skladiščenje energije za uporabo v prihodnosti.

Zeleni vodik je prilagodljiv vir, ki ga je mogoče skladiščiti in uporabiti, kadar ga potrebujemo. Poleg tega ne povzroča onesnaževanja s CO₂.

Podsklop 4.2: Spodbujanje sprememb

32. Priporočamo, da EU vzpostavi sistem prisile in nagrajevanja za boj proti onesnaževanju vode, tal in zraka, onesnaževanja s sevanjem in drugih vrst onesnaževanja. Šlo bi za izrekanje glob onesnaževalcem skupaj z obvezno podporo strokovne organizacije, posebej zasnovane za pomoč subjektom pri odpravljanju onesnaževanja in obnovi ekosistema. Strokovna organizacija bi morala imeti vodilno vlogo pri preprečevanju in nadzoru ravni onesnaževanja.

Pomembno je namreč, da se poudari odgovornost onesnaževalcev, subjekti pa spodbudijo k zmanjševanju onesnaževanja s ciljem, da se onesnaževanje povsem odpravi. Zdrav planet je bistvenega pomena, saj je neposredno povezan z našo blaginjo in nadaljnjim obstojem.

33. Priporočamo, da EU vzpostavi namensko spletišče/platformo z redno posodobljenimi in raznolikimi znanstvenimi informacijami o okolju, ki jo bo strokovno pregledalo več strokovnjakov ter ki bo zlahka dostopna vsem državljanom in pregledna. Spletišče/platforma bi morala biti povezana s forumom, na katerem bi lahko sodelovali navadni državljani in strokovnjaki. Močno priporočamo tudi, da se pripravi medijska kampanja za promocijo spletišča/platforme (na primer na družbenih omrežjih, kot so YouTube, TikTok, LinkedIn).

Za razumevanje vprašanj v zvezi s podnebnimi spremembami (njihovimi posledicami in ukrepi, potrebnimi za njihovo odpravo) ter za spopadanje z lažnimi novicami bi morali vsi državljani informacije pridobivati iz neodvisnih znanstvenih virov. Z medijsko kampanjo bi se razširila informacija, da je na voljo ta platforma/spletišče. Pomembno je tudi, da so informacije na spletišču/platformi razumljive vsem državljanom in da je za tiste, ki želijo poglobljeno raziskati temo, na voljo izvirno gradivo.

34. Priporočamo, da EU zmanjša uvoz blaga, ki ne izpolnjuje standardov EU glede ekološkega odtisa.

S tem bi zagotovili, da ima blago, uvoženo v EU, okolju prijaznejši odtis. Cilj je zmanjšati svetovno onesnaževanje. Pomembno je tudi, da se državam pokaže, kateri standardi bi morali biti izpolnjeni, če želijo izvažati blago v EU.

35. Priporočamo, da EU spodbuja in olajšuje dialog o podnebnih spremembah na vseh ravneh odločanja, od povsem lokalne ravni (med državljani) do svetovne (nacionalne, mednarodne in medcelinske), da bi upoštevali pomisleke vseh udeleženi.

Dialog in soglasje sta namreč najboljši način za soočanje z izzivi, ki jih prinašajo podnebne spremembe: če se strani razumejo, so bolj pripravljene oblikovati skupno stališče.

Podsklop 4.3: Okolju prijazen prevoz

36. Priporočamo, da EU finančno podpre evropske države članice pri izboljševanju povezljivosti na podeželskih območjih. To bi bilo treba doseči z razvojem evropskega omrežja javnega prevoza po dostopnih cenah (pri čemer bi bilo treba dati prednost železniškemu prometu) in spodbudami za uporabo javnega prevoza. Zato bi bilo treba v kratkem in realističnem časovnem okviru razviti tudi internetno povezljivost na podeželskih območjih.

To priporočamo, ker podeželska in mestna območja nimajo enakega dostopa do javnega prevoza in internetne povezljivosti. S tem bi se okrepil tudi skupni evropski projekt, saj bi vsi državljani dobili občutek, da so enakopravni. Izboljšano omrežje javnega prevoza in internetna povezljivost bi spodbudila prebivalce, da se naselijo na podeželskih območjih. To bi zmanjšalo onesnaževanje, saj bi manj ljudi živelo v prenatrpanih mestih.

37. Priporočamo izboljšanje obstoječe prometne infrastrukture, ki se ne uporablja več ali jo je mogoče izboljšati z ekološkega vidika (za uvedbo električnih vlakov). Ta postopek bi moral biti izveden z namenom, da ne bi škodovali okoljsko zavarovanim območjem.

Z izboljšanjem obstoječe infrastrukture bi se izognili prekomerni porabi virov in škodi na zavarovanih območjih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Z obsežnejšo železniško infrastrukturo bi bilo mogoče zmanjšati emisije CO₂ in povečati selitve prebivalstva z mestnih na podeželska območja.

38. Priporočamo, da EU spodbuja nakup električnih vozil, ki izpolnjujejo visoke standarde glede življenjske dobe baterij. To bi lahko dosegli s spodbudami EU, ki bi veljale za vse države članice EU, in izboljšanjem električne infrastrukture. Hkrati bi EU morala za prevozna sredstva, kot so ladje in tovornjaki, ki jih je težko elektrificirati, vlagati v razvoj drugih tehnologij, ki ne onesnažujejo okolja, denimo biogoriva in vodik.

To priporočamo, ker je električna energija najhitrejši način za zmanjšanje emisij iz vozil, skupaj z drugimi viri energije, kot so vodik in biogoriva. Električna energija je najhitrejša, cenovno najučinkovitejša in najbolj izvedljiva rešitev, sledijo pa ji biogoriva. Dolgoročno bi moral zeleni vodik zapolniti vrzeli pri prevoznih sredstvih, ki jih ni mogoče elektrificirati.

Sklop 5: Skrb za vse

Podsklop 5.1: Krepitev zdravstvenega sistema

39. Priporočamo, da Evropska unija zaščiti skupne zdravstvene standarde, hkrati pa si prizadeva za dostojne minimalne plače, največje dovoljeno število delovnih ur in enake standarde usposabljanja za enakovredne kvalifikacije zdravstvenih delavcev po vsej Evropski uniji.

Brez skupnih zdravstvenih standardov ter skupnih standardov glede plač in usposabljanja zdravstvenih delavcev bi razlike med državami članicami lahko privedle do neravnotežij po vsej Evropski uniji. S standardizacijo zdravstva bi lahko prispevali k močnejšemu, učinkovitejšemu in odpornejšemu sistemu (npr. izkušnja o stabilnosti naših sistemov med krizo zaradi COVID-19). Prav tako bi se olajšala izmenjava znanja in informacij v sektorju zdravstvenih delavcev.

40. Priporočamo, da Evropska unija zagotovi enako kakovost zdravljenja po vsej EU in pravične stroške glede na kraj izvajanja. To bi lahko zagotovili na primer s povečanjem pristojnosti Evropske agencije za zdravila ali ustanovitev nove specializirane evropske agencije za javno naročanje, ki bi bila pristojna za pogajanje o cenah zdravil za vse države članice in doseganje ustrežnejših cen. Tveganje, da se v farmacevtski industriji vzpostavijo monopoli, je treba čim bolj zmanjšati.

Z enakovredno zdravstveno oskrbo in zdravljenjem se zagotavlja, da imajo vsi evropski državljani v EU enake pravice na področju zdravja. Zaradi večjih nabavnih zmogljivosti je mogoče zagotoviti ugodnejše pogodbe o javnih naročilih. Vendar to ne sme privedi do monopolov in farmacevtskega lobiranja. Krizno upravljanje med krizo zaradi COVID-19 je dober primer upravljanja zdravstvenega varstva s sodelovanjem v Evropski uniji kot celoti.

41. Priporočamo vzpostavitev evropske zbirke zdravstvenih podatkov, v kateri bi bila na voljo zdravstvena dokumentacija v nujnih primerih ali v primeru bolezni. Sodelovanje bi moralo biti neobvezno, zagotoviti pa bi bilo treba varstvo osebnih podatkov.

Dostop do podatkov in njihova uporaba bi omogočala hiter odziv na smrtno nevarne situacije. Pri tovrstni evropski zbirki zdravstvenih podatkov so velika bojazen vdori v računalniške sisteme in zlorabe, zato je treba podatke zavarovati, sodelovanje mora ostati neobvezno, varnostne grožnje pa je seveda treba preprečiti.

42. Priporočamo, da Evropska unija še naprej razvija in usklajuje obstoječe programe za raziskave in inovacije na področju zdravstva, kot to počne v okviru programa Obzorje Evropa. Znanstvena dognanja in rezultati bi morali biti prosto dostopni v vseh državah članicah.

Z znanstvenim sodelovanjem na ravni EU bi lahko obogatili znanstvene zmogljivosti in znanje posameznih raziskovalcev. Izmenjava znanja bi lahko na primer privedla do zgodnjega diagnosticiranja in boljšega zdravljenja, s čimer bi zmanjšali pojavnost hudih in smrtnih bolezni po vsej Evropi. S tem bi se spodbudila tudi evropska samozadostnost na področju zdravil in opreme.

43. Priporočamo, da Evropska unija poveča proračun, namenjen skupnim raziskovalnim in inovacijskim projektom na področju zdravstva (brez zmanjšanja proračunskih sredstev za druge programe EU, povezane z zdravstvom). S tem bi se okrepile tudi evropske znanstvene in raziskovalne ustanove na splošno.

Z raziskavami in naložbami na področju zdravstva se bo dolgoročno okrepila

preventivna medicina, zdravstveni stroški pa se bodo zmanjšali. Z obsežnejšim financiranjem bi se lahko preprečil beg možganov iz Evrope v druge razvite države z višjimi proračuni za raziskave in razvoj na področju zdravstva. Ta sredstva se ne bi smela vzeti iz obstoječih finančnih sredstev za zdravstvo.

Podsklop 5.2: Širše pojmovanje zdravja

44. Priporočamo, da Evropska unija pripravi pobudo, da se v istem tednu v vseh državah članicah obeleži teden zdravja, ki bo obsegal vsa zdravstvena vprašanja s posebnim poudarkom na duševnem zdravju. V tem tednu bi se družno obravnavale in spodbujale vse glavne teme s področja duševnega zdravja poleg drugih že obstoječih pobud, kot so pobude organizacije Mental Health Europe.

To priporočamo, ker bi se morali vsi evropski državljani počutiti sprejete in vključene, zlasti če imajo težave z duševnim zdravjem. Poleg tega je treba normalizirati duševne bolezni in izboljšati ozaveščenost o njih ter preprečiti s tem povezane družbene težave, kot je diskriminacija. Ker so se težave z duševnim zdravjem zaradi pandemije povečale, kar se bo verjetno nadaljevalo, je ta pobuda še toliko pomembnejša.

45. Priporočamo, da se ženski higienski izdelki pri obdavčitvi ne obravnavajo več kot luksuzni izdelki, saj so nujno potrebni proizvodi. Priporočamo tudi, da se sredstva za hormonsko kontracepcijo, ki se uporabljajo iz zdravstvenih razlogov, kot sta zdravljenje fibromialgije in endometrioze, obdavčijo kot običajni izdelki za zdravljenje. Priporočamo tudi, da Evropska unija spodbuja uskladitev postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo za vse (samske in poročene) ženske v vseh državah članicah.

V nekaterih evropskih državah so ženski higienski izdelki obdavčeni kot luksuzni izdelki, kar je nepravilno. Nekatera hormonska kontracepcijska sredstva se uporabljajo iz zdravstvenih razlogov, zato je treba obdavčitev ustrezno prilagoditi. Ker morajo ženske v različnih državah članicah izpolniti različne pogoje, da postanejo upravičene do oploditve z biomedicinsko pomočjo, kot so postopki za oploditev in vitro in zamrznitev jajčec, bi si morala Evropska unija prizadevati za njihovo uskladitev.

46. Priporočamo, da Evropska unija zavzame odločno stališče in si prizadeva, da bi se v vseh državah članicah v učne načrte primerno vključila tematika duševnega zdravja in spolne vzgoje. Evropska unija bi morala v pomoč državam članicam pri vključevanju te tematike v šolske učne načrte razviti in dati na voljo standardni program o vprašanjih s področja duševnega zdravja in spolne vzgoje.

Treba bi bilo zmanjšati diskriminacijo in tabuje v zvezi z duševnim zdravjem. Prav tako bi se bilo treba izogibati napačnim informacijam in neznanstvenim pristopom. Poleg tega je spolna vzgoja bistvenega pomena za zdravo življenje in skupnost ter preprečuje težave, kot so zanositve najstnic.

47. Priporočamo, da Evropska unija razvije boljši komunikacijski sistem za vse svoje pobude na področju duševnega zdravja, in sicer portal javnega zdravja o dobrih praksah v državah članicah in za vse državljane. Poslanci Evropskega parlamenta bi lahko te dobre prakse predstavili drug drugemu, da bi bili z njimi bolje seznanjeni v vseh državah članicah.

Državljani namreč niso dobro obveščeni o pobudah Evropske unije, z izmenjavo dobrih praks pa se lahko učimo drug od drugega.

Podsklop 5.3: Enak dostop do zdravstvenih storitev za vse

48. Priporočamo, da EU določi in spodbuja minimalne standarde za kakovostno zobozdravstveno oskrbo, vključno s preventivno obravnavo, v vseh državah članicah EU. Brezplačna zobozdravstvena oskrba bi morala biti na voljo za otroke, skupine z nizkimi dohodki in druge ranljive skupine. EU bi morala v 15–20 letih zagotoviti, da bo cenovno dostopna zobozdravstvena oskrba na voljo vsem.

To priporočamo, ker zobozdravstvena oskrba trenutno ni cenovno dostopna številnim ljudem v EU. Pomanjkanje zobozdravstvene oskrbe in preventivne zobozdravstvene obravnave škoduje njihovemu zdravju in življenju v prihodnosti. EU bi morala najprej določiti minimalne standarde za zobozdravstveno oskrbo in zahtevati, da je zobozdravstvena oskrba za otroke in skupine z nizkimi dohodki brezplačna. Sčasoma bi moral biti vsakdo upravičen

do kakovostne zobozdravstvene oskrbe.

49. Priporočamo, da se zdravje in zdravstveno varstvo vključita med deljene pristojnosti EU in držav članic EU. Za opredelitev nove deljene pristojnosti bi bilo treba spremeniti člen 4 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

To priporočamo, ker Evropska unija trenutno nima dovolj zakonodajnih pristojnosti na področju zdravstvenega varstva. Pandemija COVID-19 je pokazala, da bi morala EU biti bolj dejavna na področju zdravstvene politike. S spremembo Pogodbe bi EU lahko storila več za zagotovitev zdravstvenega varstva vsem državljanom EU ter sprejetje zavezujočih uredb in sklepov.

50. Priporočamo, da EU vsem državljanom EU zagotovi brezplačne tečaje o nudenju prve pomoči. EU bi lahko razmislila o uvedbi obveznih tečajev za učeče se in zaposlene (tako v javnem kot zasebnem sektorju). Tečaji bi morali poleg tega biti praktični, redni in prilagojeni starosti učečih se. Poleg tega bi moralo biti na javnih mestih v vseh državah članicah EU na voljo minimalno število defibrilatorjev.

To priporočamo, ker številni ljudje v Evropski uniji niso pripravljene posredovati, kadar oseba potrebuje pomoč, in ne poznajo tehnik prve pomoči. Zato ugasne veliko življenj. Na nekaterih javnih mestih defibrilatorjev ni.

51. Priporočamo, da Evropska unija zagotovi, da zasebni izvajalci zdravstvenih storitev ne črpajo neupravičeno javnih sredstev in da ne odtegujejo sredstev javnim zdravstvenim sistemom. Evropska unija bi morala državam članicam podati jasna priporočila, naj povečajo sredstva za javno zdravstveno varstvo.

To priporočamo, ker so Evropska unija in države članice Evropske unije dolžne zagotoviti dostop do zdravstvenega varstva vsem svojim državljanom. Poleg tega trdnejši javni zdravstveni sistem pomeni tudi boljšo pripravljenost na prihodnje pandemije.

Priloga: DRUGA PRIPOROČILA, KI JIH JE FORUM OBRAVNAVAL IN NISO BILA SPREJETA

Sklop 1: Boljši način življenja

Podsklop 1.1: Zdrav način življenja

Priporočamo, da EU vsem državam članicam poda priporočilo o dobrih praksah za prepoved ali omejitve oglaševanja alkohola in tobaka v vseh vrstah medijev za vse starostne skupine, zlasti za mlade. EU bi morala zagotoviti, da se zakonodaja, ki omejuje prodajo teh izdelkov mladoletnim osebam, tudi izvaja. Vse države članice bi morale izvajati zakone s predvidenimi kaznimi glede kajenja v javnih prostorih, zlasti v izobraževalnih ustanovah, in določiti posebna območja za kajenje.

Nezdrav način življenja se ne bi smel oglaševati in bi moral biti manj izpostavljen v javnem življenju. Poleg tega sta alkohol in tobak med najpogosteje uporabljenimi škodljivimi snovmi, to priporočilo pa bi preprečilo njuno zlorabo.

Priporočamo, da EU podpre države članice pri vključitvi pouka trajnostnega, zdravega in okusnega kuhanja v nacionalne učne načrte. EU bi lahko to podprla z vodiči za zdravo kuhanje na spletu in v tiskani obliki. To bi bilo treba dejavno oglaševati v klasičnih in družbenih medijih, da bi dosegli mlade. Tudi starše bi bilo treba izobraziti o tem, kako najbolje uporabljati živila za zdrav življenjski slog. Na tem področju bi bilo treba izvajati navdušujoče in vplivne raziskave.

Tečaji kuhanja in prehrane v šolah bi izboljšali zdravje mladih in odvrčali od uživanja hitre hrane. Z izobraževanjem otrok se to, kar so se naučili, prenese staršem. Poleg tega bi z izobraževanjem staršev o zdravem življenjskem slogu bil postavljen dober zgled otrokom.

Priporočamo, da se javna kampanja Evropske komisije HealthyLifestyle4All o zdravem življenjskem slogu in koristih dejavnosti v družbi podkrepí s konkretnimi primeri in celostnim pristopom. Za kampanje obveščanja bi bilo treba opredeliti dobro strukturirane ciljne skupine, za vsako ciljno skupino pa bi bilo treba izbrati ustrezna komunikacijska sredstva. Pomembno je zagotoviti tudi nagrade in sisteme spodbud za spodbujanje pozitivnega ravnanja. V kampanjah bi morali sodelovati vplivneži, slavne osebe ali organi. Poudarjati bi morali dvojne koristi za zdravje ter okolje in podnebje. Poleg tega bi morale biti v vseh državah članicah na voljo subvencije za brezplačne javne športne dejavnosti.

Bolj zdrav življenjski slog pozitivno vpliva na zdravstveni sistem, saj zmanjšuje zdravstvene težave. Telesno zdravje vpliva na duševno zdravje in zadovoljstvo. Sedanje kampanje niso dovolj prepoznavne. Z vključitvijo vzornikov in vplivnežev bi lahko postale učinkovitejše in bolj spodbujajoče.

Priporočamo informacijsko kampanjo o zdravi hrani in prehranjevanju. EU bi morala spodbujati povečanje obdavčitve mesa in sladkorja v državah članicah. Preučiti bi bilo treba možnosti za razlikovanje med zdravimi in nezdravimi živili ter njihovo uvrstitev v različne razrede DDV. Priporočamo, da se zelo nezdrava živila (kot so tobačni izdelki) opremijo z zelo jasnimi opozorili. Poleg tega priporočamo, da se vzpostavi vseevropska lestvica hranilnih vrednosti z ustreznimi informacijami in kodo QR, ki bi potrošnikom omogočala sprejemanje odločitev na podlagi ustreznih informacij. Preučiti je treba možnosti, s katerimi bi zdrava živila postala cenejša od nezdravih, pridelava zdravih proizvodov pa za kmete privlačnejša.

Zdrava hrana je osnova za zdravo življenje. Obravnavati je treba tako proizvodno kot potrošniško plat. Proizvodnja zdravih proizvodov ima poleg tega pozitivne učinke na okolje in je lahko v pomoč pri podpori lokalnim kmetom. Če se proizvodnja zdrave hrane poveča, bodo cene padle, povpraševanje pa se bo povečalo.

Podsklop 1.2: Izobraževanje o okolju

Priporočamo, da EU vzpostavi shemo financiranja, s katero bi se spodbudila vključitev dolgoročnega programa okoljskega izobraževanja v nacionalne izobraževalne sisteme za otroke v osnovnih in srednjih šolah. Shema financiranja bi morala vključevati sredstva za starše, ki potrebujejo finančno pomoč.

V obstoječih izobraževalnih sistemih ni dovolj praktičnih elementov, s katerimi bi se spodbujala neposredna in poglobljena interakcija med otroki in okoljem. Obstoječi programi, pripravljene s kratkoročno naravnostjo, so raznoliki in ne spodbujajo potrebnih sprememb v odnosu. Staršem bi bilo treba pomagati, da bodo imeli vsi otroci enako korist od programa in nobeden od njih ne bo izključen iz finančnih razlogov.

Sklop 2: Varovanje našega okolja in zdravja

Podsklop 2.1: Zdravo naravno okolje

Priporočamo, da se takoj uveljavi najvišji možni standard za kakovost vode v celotni EU. Za varčevanje z vodo predlagamo sistem nagrajevanja, ki bi na osnovi cen vode spodbujal in nagrajeval manjšo porabo, na primer: (1) z vzpostavitvijo dinamičnega sistema, ki bi potrošnike spodbujal k temu, da ostanejo pod povprečno porabo vode (tj. povečanje porabe vode za 10 % bi ceno povečalo za 11 %), (2) z vzpostavitvijo tržnega sistema pravic za vodo, ki jo onesnažujejo proizvodna podjetja, ki bi bil podoben že vzpostavljenemu trgu dovoljenj za emisije ogljikovega dioksida.

To priporočilo je utemeljeno z dejstvom, da zvišanje cen spodbuja vse uporabnike, da se bolj ozaveščeno odločajo o porabi. Ob upoštevanju različnih razmer v državah EU in prizadevanju za socialno pravičen sistem lahko revnejše prebivalstvo pri gospodarjenju z vodnimi viri podpremo s sovlaganjem v vodovodno infrastrukturo in raziskave.

Sklop 3: Preusmeritev našega gospodarstva in potrošnje

Podsklop 3.1: Ureditev prekomerne proizvodnje in prekomerne potrošnje

Priporočamo, da EU naloži globe podjetjem, ki zavržejo neprodane izdelke, ustvarjene s prekomerno proizvodnjo.

V nekaterih primerih je za podjetja donosneje, da neprodane izdelke zavržejo, namesto da bi jih reciklirali ali ponovno uporabili. Zato je pomembno, da z globami odvrčamo od prekomerne proizvodnje, da ta praksa za proizvajalce ne bo več donosna.

Podsklop 3.2: Zmanjšanje količine odpadkov

Priporočamo, da EU oblikuje in izvaja politiko ravnanja z odpadki za gospodinjstva/državljanke, pri čemer bi se morala osredotočiti na dejansko količino odpadkov, ki jih ustvarijo, in jo dopolni z ukrepi za ozaveščanje državljanov o koristih zmanjšanja količine odpadkov in ločenega zbiranja odpadkov. Izvajati bi bilo treba tudi ukrepe za socialno prikrajšane družine (npr. mlade družine z otroki, starejše itd.) v skladu z načelom, da nihče ne sme biti zapostavljen.

Cilj je razviti enoten pristop k ravnanju z odpadki v gospodinjstvih, olajšati varstvo okolja z zmanjševanjem količine odpadkov, nadalje spodbujati krožno gospodarstvo in povečati učinkovitost zbiranja odpadkov. Okrepila bi se tudi ozaveščenost ljudi in njihov občutek okoljske odgovornosti.

Priporočamo, da EU spodbuja konkurenco na prostem trgu in zasebni sektor spodbuja k dejavnejšemu sodelovanju pri ravnanju z odpadki, vključno z odpadnimi vodami, ter recikliranju in dejavnostih recikliranja z dodajanjem vrednosti.

EU je ustrezna raven za izvajanje tega priporočila, saj bi priporočilo dopolnjevalo okvirno direktivo o odpadkih in akcijski načrt za krožno gospodarstvo. Poleg tega bi izvajanje priporočila privedlo do več inovativnih rešitev za ravnanje z odpadki ter kakovostnejšega ravnanja z odpadki in obdelave večje količine odpadkov, saj bi v teh dejavnostih sodelovalo več podjetij.

Podsklop 3.3: Pravični izdelki, enak dostop in pravična potrošnja

Priporočamo, da panoge prenesejo dejavnosti v Evropsko unijo, da se zagotovijo kakovostni pravični izdelki in obravnavajo podnebna vprašanja.

Evropska unija ima strokovno znanje in izkušnje, ki bi jih bilo treba spodbujati na lastnem trgu.

Zaradi selitve panog na območja zunaj EU, zlasti v Azijo, se selijo tudi nekatere poklicne kompetence. To priporočilo zajema poklicno usposabljanje evropskih delavcev.

Vztrajamo, da bi se bilo treba izogniti selitvi proizvodnje med različnimi državami članicami, da bi se izognili nelojalni konkurenci.

Opažamo, da obsežna selitev panog po svetu vpliva na evropske panoge. Lokalna proizvodnja bi tako privedla do bolj zdravih državljanov in okolja.

Sklop 4: Na poti k trajnostni družbi

Podsklop 4.3: Okolju prijazen prevoz

Priporočamo, da se večjim mestom naložijo kazni ali podelijo subvencije glede na njihovo uspešnost na področju javnega prevoza z vidika okolja in onesnaževanja (električna vozila, okolju prijazen javni prevoz, pešcem prijazne površine, spodbujanje kolesarjenja itd.). Kazni ali subvencije za lokalne organe bi bilo treba izbirati zlasti glede na spremembe, ki jih mesta uvedejo na področju ekološkega prevoza, ob upoštevanju njihovega izhodiščnega položaja. Evropska unija bi morala z zakonodajo določiti nekatere kazalnike uspešnosti v zvezi z ukrepi proti onesnaževanju in njegovim sorazmernim zmanjšanjem. Pri tem bi bilo treba upoštevati izhodiščni položaj posameznega mesta.

To priporočamo, ker je onesnaženost zraka težava v mestih, zaradi česar so se pojavile nekatere zdravstvene težave. Z razvojem okolju prijaznega prevoza bi izboljšali življenje in zdravje ljudi ter zmanjšali učinek tople grede. Subvencije in kazni so učinkovit ukrep za spodbujanje sprememb in omogočajo prilagajanje različnim razmeram v posameznih mestih.

Priporočamo, da EU z zakonodajo omeji in uredi lete na kratkih relacijah in križarjenje z ladjami. Ljudem bi bilo treba zagotoviti ekološke alternative prevoznim sredstvom. Ena od teh alternativ bi morala vključevati standardizacijo železniških tirov, da bi povezali evropske prestolnice. Priporočamo tudi, da EU podeljuje subvencije za prehod na okolju prijaznejši način prevoza blaga, kot je prevoz z vlakom in ladjo (na kratkih relacijah).

To priporočamo, ker so potovanja na kratkih relacijah prepogosta, so vir onesnaževanja in jih je enostavno nadomestiti. Z omejitvijo potniških ladij za križarjenje bi se zmanjšalo onesnaževanje morja (ki je kritičen okoljski problem) in negativne posledice za obalna mesta. Zato bi bilo treba ustvariti alternative, ki bi bile cenovno dostopnejše od tistih, ki bolj onesnažujejo okolje. Standardizacija tirov na eno širino bi izboljšala železniške povezave med evropskimi prestolnicami.

Sklop 5: Skrb za vse

Podsklop 5.2: Širše pojmovanje zdravja

Priporočamo, da Evropska unija v skladu s svojo kampanjo HealthyLifestyle4All spodbuja tudi pobude, kot so družabni športni dogodki, šolske športne dejavnosti ter bienalne olimpijade, odprte za vse starostne skupine in vse športe (ne za profesionalne športnike). Priporočamo tudi razvoj brezplačne evropske športne aplikacije za spodbujanje skupinskih športnih dejavnosti. Ta aplikacija bi morala biti v pomoč ljudem, ki se povezujejo prek športa. Poleg tega bi bilo treba o teh pobudah obsežno poročati in o njih obveščati javnost.

Za bolj zdravo evropsko prebivalstvo bi morala Evropska unija spodbujati šport in zdrav življenjski slog. Poleg tega se prebivalci zelo pogosto ne zavedajo povezave med športom in zdravim življenjem. Aplikacija je pomembna, saj se ljudje raje ukvarjajo s športom, če se z njim ukvarjajo v skupinah.